

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

8 красавіка 2026 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе старшынствуючага Старшыні Суда Дронава А.А., суддзі-дакладчыка Ісмаілава Е.Ж., суддзяў Айрыян Э.У., Аляксандрава Д.П., Джунушпаева К.К., Забары А.А., Ісмаілава Е.Ж., Кайыпава М.Т., Кішкембаева А.Б., Паўлавай Н.У., Туняна А.Г.,

пры сакратару судовага пасяджэння Айсаутаве Б.М.,
даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка, кіруючыся пунктамі 2, 42, 46, 47, 50, 68, 69, 73, 96, 98 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, артыкуламі 72, 85 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза,

прадастаўляе кансультатыўнае заключэнне па заяве Рэспублікі Казахстан у асобе Міністэрства гандлю і інтэграцыі Рэспублікі Казахстан аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Мытным кодэксе Еўразійскага эканамічнага саюза ад 11 красавіка 2017 года і рашэння Калегіі Еўразійскай эканамічнай камісіі ад 21 ліпеня 2025 года № 69.

I. Пытанні заяўніка

1. Рэспубліка Казахстан у асобе Міністэрства гандлю і інтэграцыі Рэспублікі Казахстан (далей – заяўнік) звярнулася ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Суд) з заявай аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Мытным кодэксе Еўразійскага эканамічнага саюза ад 11 красавіка 2017 года (далей – Дагавор аб МК ЕАЭС) і рашэння Калегіі Еўразійскай эканамічнай камісіі ад 21 ліпеня 2025 года № 69, датычнага вызначэння сфер рызыкі ў адносінах да пэўных тавараў (далей – Рашэнне № 69).

Заяўнік указвае, што Рашэнне № 69 прынята на падставе пункта 6 артыкула 377 Мытнага кодэкса Еўразійскага эканамічнага саюза (дадатак № 1 да Дагавора аб МК ЕАЭС; далей – МК ЕАЭС), які прадугледжвае

права Еўразійскай эканамічнай камісіі (далей – Камісія, ЕЭК) вызначаць сферы рызыкі, у дачыненні да якой мытным органам рэкамендуецца зацвердзіць профілі рызыкі і прымяніць меры па мінімізацыі рызыкі.

У Рашэнні № 69 Камісіяй вызначаны сферы рызыкі ў дачыненні да ўказаных Камісіяй асобных груп тавараў, змяшчаецца зварот да ўрадаў дзяржаў-членаў з просьбай забяспечыць інфармаванне ЕЭК у выпадку зацвярджэння профіляў рызыкі ў дачыненні да пэўных сфер рызыкі.

Пункт 1 артыкула 377 МК ЕАЭС апісвае сам працэс кіравання рызыкай, рэалізацыя якога згодна з пунктам 4 артыкула 377 МК ЕАЭС ажыццяўляецца мытнымі органамі ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні. Наяўнасць такой адсылкі да нацыянальнага права, на думку заяўніка, інстытуцыйна замацоўвае прэрагатыву нацыянальных органаў у пытаннях прымянення сістэмы кіравання рызыкай, у сувязі з чым не зразумелы прававы статус Рашэння № 69, якое змяшчае ўказанні адначасова як імператыўнага, так і рэкамендацыйнага характару.

2. Такім чынам, з улікам прадстаўленага 20 лютага 2026 года ўдакладнення, заяўнік просіць Суд прадаставіць кансультатыўнае заключэнне па наступных пытаннях:

- абавязковы або рэкамендацыйны характар мае права Камісіі, замацаванае пунктам 6 артыкула 377 МК ЕАЭС;
- у форме якога дакумента Камісіі пунктам 6 артыкула 377 МК ЕАЭС прадугледжваецца вызначаць сферы рызыкі;
- ці падлягае абавязковаму выкананню Рашэнне № 69 з улікам патрабаванняў яго пункта 2?

II. Працэдура ў Судзе

3. Пастановай Вялікай калегіі Суда ад 8 снежня 2025 года заява прынята да вядзення. Абмежавана публічнасць матэрыялаў справы ў частцы, якая адносіцца да інфармацыі абмежаванага распаўсюджвання, што змяшчаецца ў Рашэнні № 69 і матэрыялах, якія адносяцца да падрыхтоўкі і прыняцця гэтага рашэння.

4. Згодна з пунктам 68 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза (дадатак № 2 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года) парадак разгляду спраў аб растлумачэнні вызначаецца Рэгламентам Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджаным Рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей адпаведна – Статут, Дагавор, Рэгламент).

5. У адпаведнасці з артыкулам 75 Рэгламенту ў рамках падрыхтоўкі справы да разгляду па пастаўленых заяўнікам пытаннях запытаны дадатковыя звесткі, меркаванні кампетэнтных дзяржаўных органаў,

навуковых устаноў дзяржаў – членаў Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Саюз, ЕАЭС), а таксама Камісіі.

Адпаведная інфармацыя і матэрыялы прадастаўлены Суду заяўнікам, Камітэтам дзяржаўных даходаў пры Урадзе Рэспублікі Арменія, Дзяржаўным мытным камітэтам Рэспублікі Беларусь, Беларускім дзяржаўным універсітэтам, Камітэтам дзяржаўных даходаў Міністэрства фінансаў Рэспублікі Казахстан, Міністэрствам юстыцыі Рэспублікі Казахстан, Інстытутам заканадаўства і прававой інфармацыі Рэспублікі Казахстан Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан, Дзяржаўнай мытнай службай пры Кабінеце Міністраў Кыргызскай Рэспублікі, Міністэрствам юстыцыі Кыргызскай Рэспублікі, Генеральнай пракуратурай Расійскай Федэрацыі, Інстытутам заканадаўства і параўнальнага правазнаўства пры Урадзе Расійскай Федэрацыі.

Камісіяй у Суд прадстаўлены падрыхтоўчыя матэрыялы, якія паслужылі падставай для прыняцця Рашэння № 69, і пісьмовая пазіцыя па заяве.

III. Вынікі Суда

6. У адпаведнасці з пунктам 2 Статута мэтай дзейнасці Суда з’яўляецца забеспячэнне ў адпаведнасці з палажэннямі Статута аднастайнага прымянення дзяржавамі-членамі Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза, міжнародных дагавораў Саюза з трэцім бокам і рашэнняў органаў Саюза.

7. Суд у адпаведнасці з пунктамі 46 і 50 Статута па заяве дзяржавы-члена або органа Саюза на аснове, у тым ліку, агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права ажыццяўляе растлумачэнне палажэнняў Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза і рашэнняў органаў Саюза.

Міжнародны дагавор згодна з артыкулам 31 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года павінен тлумачыцца добрасумленна ў адпаведнасці са звычайным значэннем, якое неабходна надаваць тэрмінам дагавора ў іх кантэксце, а таксама ў святле аб’екта і мэт дагавора.

Суд разглядае пытанні ў межах сваёй кампетэнцыі і не надзяляе органы Саюза дадатковай кампетэнцыяй акрамя той, якая прама прадугледжана Дагаворам і (або) міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза (пункты 41, 42 Статута).

8. У адпаведнасці з пунктам 1 артыкула 1 Дагавора ў рамках Саюза забяспечваецца свабода руху тавараў, паслуг, капіталу і рабочай сілы, правядзенне скаардынаванай, узгодненай або адзінай палітыкі ў галінах

эканомікі, вызначаных Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза.

Згодна з артыкулам 3 Дагавора Саюз ажыццяўляе сваю дзейнасць у межах кампетэнцыі, якая прадастаўляецца яму дзяржавамі-членамі ў адпаведнасці з Дагаворам, у прыватнасці, на аснове прынцыпаў забеспячэння ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва, раўнапраўя і ўліку нацыянальных інтарэсаў Бакоў, функцыянавання Мытнага саюза без выключэнняў і абмежаванняў пасля заканчэння пераходнага перыяду.

Гэтыя прынцыпы ўваходзяць у прававую аснову разам з іншымі ўказанымі ў артыкуле 3 Дагавора асноўнымі прынцыпамі функцыянавання Саюза. Да іх ліку адносіцца і павага агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права. Пры гэтым устаноўлены артыкулам 3 Дагавора прынцып, згодна з якім дзяржавы-члены ствараюць спрыяльныя ўмовы для выканання Саюзам яго функцый і ўстрымліваюцца ад мер, здольных паставіць пад пагрозу дасягненне мэт Саюза, вызначае рамкі дапушчальных паводзін дзяржаў-членаў і арыентуе іх на дасягненне мэт гэтага міждзяржаўнага аб'яднання.

Вялікая калегія Суда раней ужо звяртала ўвагу на тое, што Дагавор (у тым ліку яго мэты і прынцыпы) з'яўляецца элементам фарміравання сістэмы права ЕАЭС, абумоўлівае змест і аб'ём іншых міжнародных абавязацельстваў дзяржаў-членаў у рамках Саюза (пункт 9 Кансультаўнага заключэння Суда ад 2 сакавіка 2026 года па справе № Р-7/25), а таксама адзначала важнасць тлумачэння і прымянення адпаведных нормаў Дагавора ў іх непарыўнай узаемасувязі з прынцыпамі і нормамі, замацаванымі ў раздзеле I Дагавора (у прыватнасці, артыкулаў 1, 3–6), якія маюць асноватворнае значэнне для Дагавора і яго рэалізацыі (пункт 6 Кансультаўнага заключэння Суда ад 7 красавіка 2025 года па справе № Р-5/24).

9. Згодна з артыкулам 2 Дагавора Мытны саюз уяўляе сабой форму гандлёва-эканамічнай інтэграцыі дзяржаў-членаў, якая прадугледжвае адзіную мытную тэрыторыю, у межах якой ва ўзаемным гандлі не прымяняюцца мытныя пошліны (іншыя пошліны, падаткі і зборы, якія маюць эквівалентнае дзеянне), меры нетарыфнага рэгулявання, спецыяльныя ахоўныя, антыдэмпінгавыя і кампенсацыйныя меры. У адпаведнасці з падпунктам 2 пункта 1 артыкула 25 Дагавора ў рамках Мытнага саюза дзейнічаюць Адзіны мытны тарыф і іншыя адзіныя меры рэгулявання знешняга гандлю таварамі з трэцімі бакамі.

10. Згодна з артыкулам 2 Дагавора дзяржавамі-членамі ў вызначаных імі сферах, прадугледжаных Дагаворам, ажыццяўляецца адзіная палітыка, якая прадугледжвае прымяненне ўніфікаванага

прававога рэгулявання, у тым ліку на аснове рашэнняў органаў Саюза ў рамках іх паўнамоцтваў.

Ажыццяўленне адзінага мытнага рэгулявання ў рамках Мытнага саюза з'яўляецца ў адпаведнасці з падпунктам 4 пункта 1 артыкула 25 Дагавора адным з прынцыпаў функцыянавання Мытнага саюза.

Згодна з артыкулам 32 Дагавора адзінае мытнае рэгуляванне ў Саюзе ажыццяўляецца ў адпаведнасці з МК ЕАЭС і рэгулюючымі мытнымі праваадносінмі міжнароднымі дагаворамі і актамі, якія складаюць права Саюза (далей – міжнародныя дагаворы і акты ў сферы мытнага рэгулявання), а таксама ў адпаведнасці з палажэннямі Дагавора.

Такім чынам, Дагавор вызначае МК ЕАЭС як асноўную крыніцу нормаў, у адпаведнасці з якімі ажыццяўляецца адзінае мытнае рэгуляванне ў Саюзе.

11. У адпаведнасці з артыкулам 1 МК ЕАЭС адзінае мытнае рэгуляванне, якое ажыццяўляецца ў Саюзе, уключае ў сябе ўстанаўленне парадку і ўмоў перамяшчэння тавараў праз мытную мяжу Саюза, іх знаходжання і выкарыстання на мытнай тэрыторыі Саюза або за яе межамі, парадку ажыццяўлення мытных аперацый, звязаных з прыбыццём тавараў на мытную тэрыторыю Саюза, іх выбыццём з мытнай тэрыторыі Саюза, часовым захоўваннем тавараў, іх мытным дэклараваннем і выпускам, іншых мытных аперацый, парадку выплаты мытных плацэжаў, спецыяльных, антыдэмпінгавых, кампенсацийных пошлін і правядзення мытнага кантролю, а таксама рэгламентацыю ўладных адносін паміж мытнымі органамі і асобамі, якія рэалізуюць правы валодання, карыстання і (або) распараджэння таварамі на мытнай тэрыторыі Саюза або за яе межамі.

Як указана вышэй, мытнае рэгуляванне ў Саюзе ажыццяўляецца ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі і актамі ў сферы мытнага рэгулявання, а таксама ў адпаведнасці з Дагаворам, згодна з пунктам 3 артыкула 6 якога ён мае прыярытэт перад міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза. У выпадку ўзнікнення супярэчнасцей паміж МК ЕАЭС і іншымі рэгулюючымі мытнымі праваадносінмі міжнароднымі дагаворамі, якія ўваходзяць у права Саюза, прымяняюцца палажэнні МК ЕАЭС.

Прымаючы пад увагу выкладзенае, Вялікая калегія Суда канстатуе, што МК ЕАЭС, як міжнародны дагавор, з'яўляецца асновай рэгулявання мытных праваадносін, у тым ліку ў сферы кіравання рызыкай, і яго палажэнні маюць прыярытэт перад іншымі, акрамя Дагавора, міжнароднымі дагаворамі і актамі ў сферы мытнага рэгулявання.

12. У пункце 1 артыкула 2 МК ЕАЭС для мэт прымянення МК ЕАЭС дадзены паняцці:

мытныя аперацыі – дзеянні, якія ажыццяўляюцца асобамі і мытнымі органамі ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі і актамі ў сферы мытнага рэгулявання і (або) заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні (падпункт 37);

мытныя органы – мытныя органы дзяржаў-членаў (падпункт 38);

мытны кантроль – сукупнасць здзейсненых мытнымі органамі дзеянняў, накіраваных на праверку і (або) забеспячэнне выканання міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання і заканадаўства дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні (падпункт 41).

13. Агульныя палажэнні аб правядзенні мытнага кантролю ўтрымліваюцца ў главе 44 МК ЕАЭС, згодна з нормамі якой (артыкул 310):

мытны кантроль праводзіцца мытнымі органамі ў адпаведнасці з МК ЕАЭС;

парадак правядзення мытнага кантролю з прымяненнем формаў мытнага кантролю і (або) мер, якія забяспечваюць правядзенне мытнага кантролю, вызначаецца МК ЕАЭС, а ў частцы, не ўрэгуляванай МК ЕАЭС, або ў прадугледжаных ім выпадках – у адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні;

тэхналогіі (інструкцыі) прымянення названых формаў і мер забеспячэння мытнага кантролю ўстанаўліваюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні;

пры выбары аб'ектаў, формаў мытнага кантролю і (або) мер забеспячэння мытнага кантролю выкарыстоўваецца сістэма кіравання рызыкай у адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні;

формы мытнага кантролю і (або) меры, якія забяспечваюць правядзенне мытнага кантролю, могуць прымяняцца мытнымі органамі для забеспячэння выканання заканадаўства дзяржавы-члена, кантроль за выкананнем якога ўскладзены на мытныя органы гэтай дзяржавы-члена, калі гэта ўстаноўлена заканадаўствам дзяржаў-членаў;

перыяды правядзення мытнага кантролю, у тым ліку ў залежнасці ад надыходу пэўных акалічнасцей, могуць устанаўлівацца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні.

14. Такім чынам, вышэйпрыведзенымі палажэннямі МК ЕАЭС функцыі ажыццяўлення мытнага кантролю, у тым ліку выбар аб'ектаў і формаў яго правядзення з выкарыстаннем сістэмы кіравання рызыкай у адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні, прымяненне формаў мытнага кантролю і (або) мер, якія забяспечваюць правядзенне мытнага кантролю як аднаго з механізмаў сістэмы кіравання рызыкай, аднесены да паўнамоцтваў мытных органаў дзяржаў – членаў

Саюза. Парадак правядзення мытнага кантролю, тэхналогіі (інструкцыі) прымянення формаў мытнага кантролю і мер, якія забяспечваюць правядзенне мытнага кантролю, у частцы, не ўрэгуляванай МК ЕАЭС, або ў прадугледжаных ім выпадках ўстанаўліваюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні.

15. Парадак прымянення сістэмы кіравання рызыкай рэгулюецца нормамі главы 50 МК ЕАЭС «Сістэма кіравання рызыкай, якая прымяняецца мытнымі органамі».

Згодна з артыкулам 376 МК ЕАЭС для мэт главы 50 МК ЕАЭС у дачыненні да пытання, якое аналізуецца, выкарыстоўваюцца наступныя паняцці:

мытная рызыка (рызыка) – верагоднасць невыканання міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання і заканадаўства дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні;

кіраванне рызыкай – сістэматызаваная дзейнасць мытных органаў па мінімізацыі верагоднасці надыходу падзей, звязаных з невыкананнем міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання і заканадаўства дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні, і магчымай шкоды ад іх надыходу;

ацэнка рызыкі – дзеянні па ідэнтыфікацыі, аналізе рызыкі і вызначэнні ўзроўню рызыкі;

ідэнтыфікацыя рызыкі – дзеянні, накіраваныя на выяўленне, распазнаванне і апісанне рызыкі;

аналіз рызыкі – выкарыстанне наяўнай у мытных органаў інфармацыі для вызначэння сферы і індикатараў рызыкі;

узровень рызыкі – велічыня, якая характарызуе суадносіны частаты надыходу падзеі, звязанай з невыкананнем міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання і заканадаўства дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні, і магчымых наступстваў (шкоды) ад надыходу ўказанай падзеі;

профіль рызыкі – сукупнасць звестак аб сферы рызыкі, індикатарах рызыкі і аб мерах па мінімізацыі рызыкі;

сфера рызыкі – апісанне рызыкі і ўмоў, пры якіх яна ўзнікае;

індыкатар рызыкі – прымета ці сукупнасць прымет, якія дазваляюць выбраць аб'ект мытнага кантролю;

меры па мінімізацыі рызыкі – прадугледжаныя МК ЕАЭС формы мытнага кантролю і меры, якія забяспечваюць правядзенне мытнага кантролю, а таксама іншыя меры, устаноўленыя МК ЕАЭС і заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні, якія прымяняюцца на падставе ацэнкі рызыкі.

Пытанні арганізацыі мытныхі органамі працэсу кіравання рызыкай урэгуляваныя ў артыкуле 377 МК ЕАЭС.

Пункт 1 артыкула 377 МК ЕАЭС уключае ў працэс кіравання рызыкай, які ажыццяўляецца мытнымі органамі: (1) збор і апрацоўку інфармацыі аб аб'ектах мытнага кантролю, аб ажыццёўленых мытных аперацыях і выніках мытнага кантролю, праведзенага як да, так і пасля выпуску тавараў; (2) ацэнку рызыкі; (3) апісанне індикатара рызыкі; (4) вызначэнне мер па мінімізацыі рызыкі і парадку прымянення такіх мер; (5) распрацоўку і зацвярджэнне профіляў рызыкі; (6) выбар аб'ектаў мытнага кантролю; (7) прымяненне мер па мінімізацыі рызыкі; (8) аналіз і кантроль вынікаў прымянення мер па мінімізацыі рызыкі.

Згодна з пунктамі 4 і 5 артыкула 377 МК ЕАЭС, рэалізацыя мытныхі органамі працэсу кіравання рызыкай ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні. Інфармацыя, якая змяшчаецца ў профілях і індикатарах рызыкі, з'яўляецца канфідэнцыяльнай і не падлягае разгалошванню, за выключэннем выпадкаў, якія ўстанаўліваюцца заканадаўствам дзяржаў-членаў.

16. Сукупнае прачытанне вышэйпрыведзеных палажэнняў дазваляе Вялікай калегіі Суда зрабіць вывад аб тым, што працэс кіравання рызыкай з прымяненнем пералічаных механізмаў мытнага кантролю ажыццяўляецца мытнымі органамі дзяржаў – членаў Саюза, да кампетэнцыі якіх аднесена зацвярджэнне профіляў рызыкі як сукупнасці звестак аб сферы рызыкі, індикатарах рызыкі і аб мерах па мінімізацыі рызыкі.

Акрамя таго, неабходна ўлічваць, што для вызначэння сферы рызыкі (апісанне рызыкі і ўмоў, пры якіх яна ўзнікае) неабходны, у прыватнасці, ідэнтыфікацыя рызыкі (дзеянні, накіраваныя на выяўленне, распазнаванне і апісанне рызыкі), аналіз рызыкі (выкарыстанне наяўнай у мытных органаў інфармацыі для вызначэння сферы і індикатара рызыкі) і вызначэнне ўзроўню рызыкі, якія ў сукупнасці складаюць ацэнку рызыкі. Між тым, ацэнка рызыкі згодна з падпунктам 2 пункта 1 артыкула 377 МК ЕАЭС аднесена да кампетэнцыі мытных органаў дзяржаў-членаў.

17. Разглядаючы вышэйуказаныя палажэнні МК ЕАЭС з улікам першага пытання заяўніка, Вялікая калегія Суда зыходзіць са статусу Камісіі як пастаянна дзеючага рэгулюючага органа Саюза (пункт 1 артыкула 18 Дагавора).

Згодна з пунктам 3 артыкула 18 Дагавора статус, задачы, склад, функцыі, паўнамоцтвы і парадак работы ЕЭК вызначаюцца згодна з

Палажэннем аб Еўразійскай эканамічнай камісіі (дадатак № 1 да Дагавора; далей – Палажэнне аб Камісіі).

У адпаведнасці з пунктам 3 Палажэння аб Камісіі гэты орган ажыццяўляе сваю дзейнасць у межах паўнамоцтваў, прадугледжаных Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза, у тым ліку ў сферах мытна-тарыфнага і нетарыфнага рэгулявання (падпункт 1), мытнага рэгулявання (падпункт 2).

Гэтыя сферы дзейнасці Камісіі з'яўляюцца прыярытэтнымі не толькі для самой Камісіі, але і ў цэлым для ЕАЭС як міжнароднай арганізацыі рэгіянальнай эканамічнай інтэграцыі. Менавіта паспяховае функцыянаванне Мытнага саюза і наступнае фарміраванне Адзінай эканамічнай прасторы, стварэнне адзінай сістэмы мытна-тарыфнага і нетарыфнага рэгулявання знешняга гандлю, мытнага, ветэрынарнага, санітарнага і фітасанітарнага кантролю забяспечваюць умовы рэалізацыі чатырох свабод ЕАЭС, абвешчаных у пункце 1 артыкула 1 Дагавора.

Такі вывад у поўнай меры адпавядае і палажэнням Дэкларацыі аб еўразійскай эканамічнай інтэграцыі ад 18 лістапада 2011 года, зыходзячы з якой дзяржавамі заснаваны Еўразійскі эканамічны саюз (абзац другі прэамбулы Дагавора).

18. Мытная рызыка нясе ў сабе пагрозу для выканання і належнай рэалізацыі міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання. Камісія як пастаянна дзеючы рэгулюючы орган Саюза пры ажыццяўленні маніторынгу ў сферы мытнага рэгулявання адсочвае з'яўленне і ступень такіх пагроз і рэагуе на іх, у сувязі з чым пункт 6 артыкула 377 МК ЕАЭС прадугледжвае правамоцтва ЕЭК вызначаць сферы рызыкі на мытнай тэрыторыі Саюза ў дачыненні да асобных згрупаваных аб'ектаў аналізу рызыкі, якія патрабуюць прымянення пэўных формаў мытнага кантролю або іх сукупнасці з мэтай павышэння эфектыўнасці мытнага адміністравання.

19. У сувязі з першым пытаннем заяўніка Вялікая калегія Суда адзначае, што пункт 6 артыкула 377 МК ЕАЭС рэгламентуе паўнамоцтва Камісіі па вызначэнні сфер рызыкі. Пры гэтым узаемазвязанасць згаданых вышэй кампетэнцый і функцый Камісіі і мытных органаў дзяржаў-членаў у сферы кіравання рызыкай зыходзіць з прынцыпаў функцыянавання Мытнага саюза на аснове адзінага мытнага рэгулявання і функцыянавання ўнутранага рынку тавараў (пункт 1 артыкула 25 Дагавора).

У рамках сваіх паўнамоцтваў Камісія абазначае перад мытнымі органамі дзяржаў-членаў сферы імавернаснага невыканання міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання (мытная рызыка) і ўмовы, пры якіх такая верагоднасць узнікае. Вызначэнне

Камісіяй сфер рызыкi можа ўяўляць сабой апісанне катэгорый тавараў або акалічнасцей, якія даюць падставы дапускаць магчымасць парушэння мытнага заканадаўства – напрыклад, магчымасць недакладнага дэкларавання пэўнай групы тавараў.

Мытныя органы дзяржаў-членаў у межах сваіх паўнамоцтваў забяспечваюць належную рэалізацыю міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання.

Пры гэтым Вялікая калегія Суда акцэнтует ўвагу на тым, што вызначэнне Камісіяй сфер мытнай рызыкi не абмяжоўвае мытныя органы ў рэалізацыі ўнутрыдзяржаўнага механізму ажыццяўлення мытнага кантролю, у тым ліку парадку функцыянавання сістэмы кіравання рызыкай, вызначэння яе стратэгіі і тактыкі. Адаптаваны пад нацыянальную спецыфіку і тэхнічныя магчымасці мытных органаў дзяржаў-членаў парадак рэалізацыі такога механізму рэагавання на рызыку ў сферы мытнага кантролю, як указвалася вышэй, адносіцца да выключнай кампетэнцыі нацыянальных правапрымяняльнікаў.

Вялікая калегія Суда мяркуе, што такая трактоўка нарматыўных прадпісанняў пункта 6 артыкула 377 МК ЕАЭС у поўнай меры дапасоўваецца да мэт і прынцыпаў Дагавора, патрабаванняў Адзінага мытнага рэгулявання ў ЕАЭС, указанных у пунктах 8–11 гэтага Кансультаўнага заключэння, і накіравана на выяўленне ўласцівасцей карыснага дзеяння названых нормаў.

20. Адносна другога пытання заяўніка Вялікая калегія Суда адзначае, што Камісія абавязана ў межах сваіх паўнамоцтваў забяспечваць рэалізацыю міжнародных дагавораў, якія ўваходзяць у права Саюза (пункт 4 Палажэння аб Камісіі), для чаго яна надзелена ў тым ліку нарматворчымі функцыямі.

3 мэтай развіцця пункта 2 артыкула 18 Дагавора пунктам 13 Палажэння аб Камісіі прадугледжана, што ЕЭК у межах сваіх паўнамоцтваў прымае рашэнні, якія маюць нарматыўна-прававы характар і абавязковыя для дзяржаў-членаў, распараджэнні, якія маюць арганізацыйна-распарадчы характар, і рэкамендацыі, якія не маюць абавязковага характару.

Пры гэтым пунктам 14 Палажэння аб Камісіі ўстаноўлена, што рашэнні, распараджэнні і рэкамендацыі прымаюцца Саветам Камісіі і Калегіяй Камісіі ў межах паўнамоцтваў, устаноўленых Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза, і ў парадку, прадугледжаным Дагаворам і Рэгламентам работы Еўразійскай эканамічнай камісіі, зацверджаным Рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 98.

21. У пункце 6 артыкула 377 МК ЕАЭС прадугледжана права Камісіі вызначаць на мытнай тэрыторыі Саюза сферы рызыкі, у дачыненні да якіх мытным органам рэкамендуецца зацвердзіць профілі рызыкі і прымяніць меры па яе мінімізацыі. Іншыя нормы главы 50 МК ЕАЭС не ўтрымліваюць указанняў на адпаведныя паўнамоцтвы Камісіі ў сферы кіравання рызыкай. У той жа час распрацоўка і зацвярджэнне профіляў рызыкі, як указана вышэй, згодна з пунктам 1 артыкула 377 МК ЕАЭС аднесены да кампетэнцыі мытных органаў дзяржаў-членаў.

Згодна з артыкулам 376 МК ЕАЭС мытная рызыка (рызыка) – гэта верагоднасць невыканання міжнародных дагавораў і актаў у сферы мытнага рэгулявання і заканадаўства дзяржаў-членаў аб мытным рэгуляванні. Камісія надзелена функцыяй па вызначэнні сфер рызыкі, якія арыентуюць нацыянальныя мытныя органы дзяржаў-членаў на прыняцце прэвентыўных мер па забеспячэнні эканамічнай бяспекі Саюза, якая носіць інфармацыйна-аналітычны характар.

У той жа час права Саюза, уключаючы нормы пункта 6 артыкула 377 МК ЕАЭС, не ўтрымлівае канкрэтнага ўказання на від акта, які выдаецца, па вызначэнні сфер рызыкі. У сувязі з гэтым, з улікам прынцыпу адзінага мытнага рэгулявання ў ЕАЭС (падпункт 4 пункта 1 артыкула 25 Дагавора) няма перашкод для вызначэння сфер рызыкі шляхам выдання акта ў выглядзе рашэння Камісіі, у дачыненні да якіх мытным органам рэкамендуецца зацвердзіць профіль рызыкі і прымяніць меры па яе мінімізацыі.

22. Адносна трэцяга пытання заяўніка Вялікая калегія Суда разам з вышэйпададзеным адзначае, што ў адпаведнасці з пунктам 1 артыкула 6 Дагавора права Саюза складаюць: Дагавор; міжнародныя дагаворы ў рамках Саюза; міжнародныя дагаворы Саюза з трэцім бокам; рашэнні і распараджэнні Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета, Еўразійскага міжурадавага савета і Камісіі, прынятыя ў рамках іх паўнамоцтваў, прадугледжаных Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза.

Пунктам 3 артыкула 6 Дагавора ўстаноўлена, што рашэнні і распараджэнні органаў ЕАЭС не павінны супярэчыць Дагавору і міжнародным дагаворам у рамках Саюза.

Такім чынам, у сферы рэгулявання мытных праваадносін прынятыя ў рамках прадастаўленых паўнамоцтваў і адпаведныя МК ЕАЭС рашэнні Камісіі падлягаюць выкананню дзяржавамі-членамі.

23. Рашэннем № 69 Камісія, вызначыўшы сферы рызыкі ў дачыненні да асобных груп тавараў, просіць урады дзяржаў – членаў ЕАЭС у выпадку зацвярджэння профіляў рызыкі ў дачыненні да

вызначаных ёю сфер рызыкi забяспечыць прадстаўленне iнфармацыi аб гэтым упайнаважанымi органамi ў ЕЭК.

Як указана раней, нормы МК ЕАЭС маюць прыярытэт перад iншымi, акрамя Дагавора, мiжнароднымi дагаворамi i актамі, якія ўваходзяць у права Саюза, у сферы мытнага рэгулявання, у сувязі з чым згодна з пунктам 1 артыкула 377 МК ЕАЭС зацвярджэнне профіляў рызыкi адносіцца да кампетэнцыi мытных органаў дзяржаў-членаў, а згодна з пунктам 5 артыкула 377 МК ЕАЭС iнфармацыя, якая змяшчаецца ў профілях рызыкi, з'яўляецца канфідэнцыяльнай i не падлягае разгалошванню, за выключэннем выпадкаў, якія ўстанаўліваюцца заканадаўствам дзяржаў-членаў.

Выкладзенае ў пунктах 18–22 гэтага Кансультатыўнага заключэння ў сукупнасці літаральнае разуменне прымененай у пункце 6 артыкула 377 МК ЕАЭС фармулёўкі «мытным органам рэкамендуецца зацвердзіць профіль рызыкi» дазваляюць Вялікай калегіі Суда канстатаваць дыскрэцыю дзяржаў-членаў у пытаннях забеспячэння працэсаў сістэмы кіравання рызыкай.

У Рашэнні № 69 змяшчаюцца палажэнні, накіраваныя на рэалізацыю паўнамоцтваў Камісіі, агульных па прадмеце, але розных па ўладнай накіраванасці i аб'ёме, імператыўны характар якіх не можа быць распаўсюджаны на сферу, якая адносіцца да выключнай кампетэнцыi дзяржаў-членаў. Такім чынам, Рашэнне № 69 у частцы вызначэння сферы рызыкi мае нарматыўна-прававы характар, у той час як у частцы зацвярджэння профілю рызыкi не ўтрымлівае для дзяржаў-членаў імператыўных прадпісанняў.

24. На падставе выкладзенага Вялікая калегія прадстаўляе наступнае тлумачэнне:

24.1. У адпаведнасці з пунктам 6 артыкула 377 МК ЕАЭС Камісія надзелена паўнамоцтвамі па вызначэнні сфер рызыкi пры дапамозе прыняцця актаў, якія носяць нарматыўна-прававы характар. Пры гэтым зацвярджэнне профіляў рызыкi адносіцца да выключнай кампетэнцыi дзяржаў – членаў Саюза.

24.2. З улікам прынцыпу адзінага мытнага рэгулявання ў ЕАЭС няма перашкод для вызначэння сфер рызыкi шляхам выдання акта ў выглядзе рашэння Камісіі.

24.3. Рашэнне № 69 у частцы вызначэння сфер рызыкi мае нарматыўна-прававы характар, у той час як у частцы зацвярджэння профіляў рызыкi не ўтрымлівае для дзяржаў-членаў імператыўных прадпісанняў.

IV. Заключныя палажэнні

Копію гэтага кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.

Кансультатыўнае заключэнне размясціць на афіцыйным інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы

А.А. Дронаў

Суддзі:

Э.У. Айрыян

Д.П. Аляксандраў

К.К. Джунушпаеў

А.А. Забара

Е.Ж. Ісмаілаў

М.Т. Кайыпаў

А.Б. Кішкембаеў

Н.У. Паўлава

А.Г. Тунян